

MIRCEA
OPRIȚĂ

SINDROMUL
QUIJOTE

și alte ficțiuni rebele

**COLECȚIA
SENIORII IMAGINAȚIEI**
serie nouă

**PROZĂ
SCURȚĂ** SF

 editura
eagle

CUPRINS

Cuvânt înainte – 5

APOCALIPSE LA PURTĂTOR

Lucy – 13

Sindromul Quijote – 27

Alchimistul – 69

INGINERII ELECTRONICE sau cum poți deveni cel mai bogat om din lume – 105

Interviul – 161

Cathy Blue – 183

INFOGRAME

Căpșuniadă – 239

Dr. Fog și Dr. Frog – 245

Meteoritul Tungus – 249

Războiul stelelor – 255

Gripsky – 261

Ciuperci, ștampile, ozeneuri – 265

Hapuri de fidelitate – 273

„Nimeni nu iubește oamenii ca mine...” – 279

Ne mor dinozaurii din bătaură – 287

Caliban, du-te la bibliotecă! – 293

CUVÂNT ÎNAINTE

Volumul intitulat *Sindromul Quijote și alte ficțiuni rebele* a apărut la o bună distanță după seria cărților mele de povestiri și nuvele publicate înainte de 1990. Explicații pentru această întârziere sunt mai multe. Unele au caracter extraliterar, cauzate de impasuri personale apărute imediat după publicarea romanului meu non-SF *Cina cea mai lungă*. Non-SF și în bună măsură realist, poate prea realist în acei ani când a scrie „realist” însemna a urma comandamente politice promovate de propaganda oficială și vegheate îndeaproape de o cenzură cu față de paradox: teoretic desființată, iar în fapt mutată „sub acoperire” la Centrala Cărții și în direcțiile așa-numitului Consiliu al Culturii și Educației Socialiste. Cu toate îndrăznelile și aluziile lui, romanului pomenit nu i s-ar putea atribui calitatea disidenței și rămâne de discutat exclusiv sub aspectul valorii sale estetice. Lucrul acesta nu mă deranjează, ba chiar mi l-am dorit încă de la început. Dar, în epocă, unora le-a convenit să folosească niște citate din el pe post de „măciuci” cu care să-și rezolve interesele meschine. Mai ales unui individ fără scrupule, scriitor cu o

bună parte din operă compromisă prin obediență politică și o alta dovedit plagiată, i s-a năzărit că-l poate răsturna din funcție pe șeful meu de atunci, director al Editurii Dacia, luându-i locul cu sprijinul unor relații din Securitate și de la Județeană de Partid (comunist, firește). N-am de gând să intru în detalii aici, mă rezum să constat încă o dată că, pentru un scop care și pe atunci părea că scuză mijloacele, trebuiau să cadă ca victime colaterale oameni și scrieri care ar fi putut fi arătați/arătate cu degetul ca probe de insubordonare față de regim. Din fericire, chiar cadavre peste care să se calce n-am ajuns, nici eu și nici Alexandru Căprariu, dar el a fost totuși schimbat din funcție cu un activist „reciclat” peste noapte, iar mie mi s-a întâmplat să mi se blocheze elanul scrisului pentru un întreg deceniu (îmi bănuiam orice manuscris cu care aș fi ieșit în față pândit de cei interesați și prompt răstălmăcit pentru „foruri”), așa că următoarea carte semnată de mine n-a mai ieșit decât după Revoluție, în condiții politice mult schimbate.

Astfel, pe traseul unui întreg deceniu arid pentru creație a sucombat și proiectul unui alt roman, de data asta curat SF (l-aș fi vrut intitulat *Vineri sub Steaua Polară*), dar pe care, cu excepția unui fragment publicat într-o revistă, n-am mai găsit în mine puterea să-l scriu. Apoi au fost niște vremuri zăpăcite, cu gust de libertate trăită intens și aproape derutant, când proiectele publicate mi s-au diversificat și multiplicat, producând scrieri de istorie literară, precum *Anticipația românească*, iar în creația propriu-zisă experimentând o formulă combinată, dispusă să cheme sub aceeași umbrelă proza scurtă, comentariul ironic, anticipația și decupajul critic dintr-o realitate încă destul de tulbure ce ne împresura năvalnic sufletele atunci. S-au născut astfel niște cărți plasate sub semnul unui „decameron europovincial” (*Mic tratat de concordie națională, Discoteca din Alexandria*). Ar mai fi urmat și altele dacă

timpul tranziției noastre social-politice, care multora li s-a părut interminabil, nu s-ar fi mișcat totuși mai repede decât capacitățile mele de observator și comentator, arătându-mi că mă angajasem într-un proiect mult prea ambițios. Cel ce ar fi putut să termine lucrarea ar fi trebuit să avanseze mult mai repede pe coordonatele fixate, ca să nu se lase surprins de schimbările rapide ale istoriei vii, în stare, acestea, să desfidă niște încercări de literaturizare a contextelor politice și să facă astfel ansamblul lor caduc.

Printre proiectele suspendate, linia mai veche a scrisului meu, mai puțin atrasă de experimente combinatorii, își făcea și ea simțită prezența. Prozele grupate în *Sindromul Quijote* vin astfel în continuarea firească a seriei de povestiri începute prin *Întâlnire cu meduza* și abandonată o vreme, din pricini pe care le-am pomenit cât de cât în rândurile de mai înainte. În contextul erupției de publicații pe hârtie din anii 1990-2000, multe dintre povestirile și nuvelele de dată recentă au putut profita de o șansă inexistentă în regimul defunct, și anume, aceea de a fi publicate „din mers”, în serial, chiar în ziare de mare tiraj. Așa s-a întâmplat, bunăoară, cu povestirea *Alchimistul*, tipărită pe episoade în *Ziarul de duminică* (august-septembrie 2006), dar și cu cele trei episoade din *Lucy*. Acestea construiesc o scriere distinctă, însă redacția ziarului le-a tratat, cred că din inerție, ca făcând parte tot din lucrarea de steampunk cu localizare românească țesută în jurul personajului Constantin Nazat. Aproape amuzant e faptul că situarea în eroare avea să continue și cu primele capitole din *Inginerii electronice*, pe care, în septembrie și octombrie 2006, ziarul le anunța ca episoadele 10-12 tot din *Alchimistul*, pentru a întrerupe brusc publicarea nuveletei, fără explicații, după derutantul anunț destinat cititorului: „va urma”. Alte povestiri, în special dintre cele scurte și foarte scurte pe care

ulterior le-am grupat în ciclul „Infogramelor” din cartea tipărită, au avut șansa să apară inițial în mai multe almanahuri și antologii, unele mai direct legate de genul nostru, altele interesate mai degrabă de un umor ce transcende genurile. Astfel, *Căpșuniadă* și *Ne mor dinozaurii din bătătură* s-au publicat în *Almanah Science Fiction* (2006) de la Timișoara, iar un grupaj de trei schițe (*Dr. Fog și Dr. Frog, Meteoritul tungus, Ciuperci, ștampile, OZN-uri*) în perechea publicației amintite, *Almanah estival Science Fiction*, din 2007. Ambele culegeri sunt rodul muncii de selecție a lui Cornel Secu. O antologie de proză umoristică românească datorată lui Cornel Udrea și publicată de editura clujeană Grinta reia *Dr. Fog și Dr. Frog*, împreună cu *Meteoritul tungus*, iar alte câteva antologii „generaliste” vor selecta și ele texte din volumul de față: la Cluj, volumul bilingv *Lumea fără minel/A világ nélkülem* (2007) includea schița *Caliban, du-te la bibliotecă!*, iar Ovidiu Pecican, în calitatea sa de coordonator al *Antologiei prozei scurte transilvane actuale* (2010), selecta povestirea *Alchimistul*. Mai rămâne să spun că același text avea să-și ocupe locul convenit într-o culegere strict specializată a editurii sătmărene Millennium Books: *Steampunk. A doua revoluție* (2011), iar editura respectivă, aflată sub mâna lui Horia Nicola Ursu, relua *Ingenieriile electronice* într-o altă selecție tematică, intitulată *Premiile Galileo 2011*.

Cum se vede, într-un context de incontestabilă liberalizare politică, publicarea în volum a acestei etape recente din scrisul meu arată mai bine pregătită decât în cazul oricărui alt proiect de proză scurtă conceput de mine anterior. Cartea propriu-zisă a apărut la Editura Nemira, în 2014. Ciclul „de short-short stories” își va fi având în sumarul ei rolul său de coloratură, însă centrul său de greutate cade pe grupul lucrărilor de mai largă respirație aflate în prima secțiune a volumului, un ciclu

pe care m-am amuzat să-l intitulez „Apocalipse la purtător”. Asta, din pricină că o mai mult sau mai puțin discretă aluzie apocaliptică mi s-a părut a fi inclusă în majoritatea textelor din ansamblu, de regulă în cheie comică și, îmi vine să cred, nelipsită de umor. Mai mulți comentatori, între care Cornel Robu și Michael Haulică, au observat corect deplasarea stilului meu de la cel preponderent poetic, existent în multe dintre povestirile mai vechi, spre cel satiric, pe care scrierile de acum îl invită mai decis în primplan. Poate că în *Lucy*, *Alchimistul*, *Interviul* și *Inginerii electronice* răzbate și o formă de amuzament, întrucât temele lor și realitatea din substanța căreia e limpede că s-au inspirat îngăduie și privirea detașat critică, experimentată încă din *Argonautica*, dar ajunsă astăzi, sper, la soluții literare de un mai subtil rafinament.

În fine, mai discut din această fază a nuvelisticii mele un singur aspect important, care trece dincolo de cadru și de linia generală a povestirii, căutând efecte suplimentare în procedeele aluzive. Este ceea ce se poate vedea cu ușurință în povestirea *Sindromul Quijote*, unde mi-am permis să emit ipoteza că nu doar cărțile de neștrunită aventură cavalească pot deveni scrântitoare de minți, ci chiar și cele de science-fiction, pentru spiritele abandonate exclusiv – și fără cenzuri intelectuale – influenței lor covârșitoare. Dacă romanul lui Cervantes presupun că se află în mintea tuturor iubitorilor de literatură universală, cunoscătorii genului SF nu cred că vor rata, în schimb, numeroasele aluzii la autorii și scrierile genului, pe seama cărora e mobilată mintea personajului meu ajuns pe Marte, ins pentru care simțul realității concrete tinde să se dilueze și să se falsifice pe măsură ce iluziile marțiene din cărți (ale lui E.R. Burroughs și ale altora) îi năpădesc conștiința tulburată. Chiar dacă nu într-o concentrație la fel de densă, cititorul acestei ediții e invitat să descopere inclusiv

setul de aluzii (fie larg culturale, fie generice) pe seama cărora se construiesc și celelalte povestiri. Unei lecturi liniare și simplificatoare, am început de la o vreme să-i prefer una menită să aprecieze complexitatea tablourilor pe seama cărora se pot construi idei și viziuni.

MIRCEA OPRIȚĂ

APOCALIPSE LA PURTĂTOR

LUCY

1

ÎN CONTINUAREA RAPORTULUI meu redactat cu sinceritate și devotament, atât pentru știință, cât și pentru dumneavoastră, domnule Președinte al Academiei, permiteți-mi să mă abat puțin de la problemele deja semnalate din activitatea Institutului, concentrându-mă asupra unor aspecte ceva mai delicate, importante și ele. Multe au tangență cu Lucy, despre care trebuie să precizez neapărat un lucru esențial, și anume: că Lucy a apărut aici în împrejurări neelucidate, pe când mă aflam în concediul legal de odihnă pe anul în curs. Personal, îmi declin orice amestec în această... situație, ca să nu-i spun afacere murdară, câtă vreme încă nu m-am lămurit ce profit se trage din ea. Îl consider responsabil, din nou, pe director, dar și pe Doru Hodoș, cercetător principal I, de curând avansat șef la o secție-fantomă, creată parcă anume pentru el și pentru Lucy, protejata amândurora, din câte am observat.

N-aș vrea să presupuneți că lui Hodoș îi port cumva ranchiună din cauza incidentelor penibile pe care le-am avut

cu el în ultimii ani. Rumoarea unora dintre ele a ajuns și la Academie. Eu însumi am depus, de altfel, mai multe memorii temeinic argumentate și mă doare sufletul să constat că poziția nu mi-a fost suficient de bine înțeleasă, încât, cu tot regretul, m-am văzut nevoit să fac sistematic contestație la verdicte. Ceea ce, sincer vorbind și cunoscându-vă imparțialitatea, n-aș fi dorit. Cu toate acestea, aș vrea să fie limpede pentru toată lumea că aprecierile respective nu știrbesc cu nimic stima mea profundă pentru personalitatea dumneavoastră științifică și pentru înalta funcție pe care cu atâta strălucire o onorați. Nu-mi rămâne decât să sper într-o mai binevoitoare atitudine față de modesta mea persoană cu un alt prilej. Am deplină încredere în adevăr și în tenacitatea cu care acesta iese în cele din urmă la lumină, în ciuda contraadevărurilor formulate de neprieteni mei.

Vă mărturisesc sincer că, la prima mea întâlnire cu Lucy, am privit-o pe bună dreptate cu destulă suspiciune, întrebându-mă nedumerit ce caută ea la noi în Institut. Câtă vreme am crezut-o o simplă colaboratoare, venită în problema contractelor, totul părea să fie în regulă. Curând, însă, am găsit-o instalată în fața unui computer, la masa de unde tocmai plecase un coleg mai tânăr și mai nemulțumit de salariu (despre care folosea cuvinte din registrul scatologiei, dar asta se întâmplă, după cum știți, cu numeroși tineri de azi, în care statul investește încredere și speranțe, iar ei stau cu gândul la prostii și, cu prima ocazie, o și „tulesc” în Occident). Vă rog să nu vedeți aici o insinuație cu caracter personal, chiar dacă uneori și eu meditez cu o oarecare indispoziție la statul de plată, dar vă asigur că nu mi-a trecut niciodată prin minte să părăsesc laboratoarele Institutului pentru indiferent ce ofertă în dolari mi-ar fi făcut, eventual, concurența de peste Ocean. Experiența mea presupune înțelepciune. Poate că nu mă ferește, însă, de unele

frustrări. Cu toată resemnarea filozofică la care am ajuns, mi-e destul de greu să ascund, domnule Președinte, că m-a durut avansarea aceasta neașteptată a lui Doru Hodoș pe o funcție creată cel puțin suspect, și în deplin secret, într-un moment când lipseam motivat din localitate.

Revin deci la Lucy, care trona senin printre hârtiile nerezolvate ale Institutului, iar asta mi-a dat de gândit, fiindcă niciun colaborator extern n-ar fi avut vreodată un astfel de tupeu. Iar pe de altă parte, nu este firesc să ieși primul venit din stradă și să-i deschizi cu atâta inconștiență accesul la niște cercetări ce intră, în mare parte, sub regimul secretului de serviciu. Dacă aș fi fost consultat, mi-aș fi spus părerea deschis. Întrucât toate converg înspre ideea că s-a așteptat anume plecarea mea în concediu ca să fiu pus, la întoarcere, în fața unui fapt împlinit, afirm fără ezitare că directorul Paraschiv poartă întreaga răspundere și las restul aprecierilor în seama persoanelor competente de la Academie. Nu merg până acolo încât să afirm că în România de astăzi totul se vinde și se cumpără, dacă nu pe bani, atunci pe bază de relații personale și de clientelă politică. Știți bine că, din păcate, se spun și asemenea lucruri urâte. Dar, imaginați-vă și dumneavoastră: Lucy nu strălucește prin frumusețe și nu poate prezenta serviciului de cadre nici măcar un atestat de cercetător stagiar. Cu un *look* de Claudia Schiffer, accept că și-ar fi deschis singură orice ușă, inclusiv la Televiziune sau la Senat. Mă rog, Institutul nostru nu-i Televiziune, ca să angajăm personalul prin concursuri de frumusețe, dar poate că nici chiar așa, pe criteriul „care ești mai scund și mai botos”... Iar ceea ce m-a șocat la acea primă întâlnire a fost constatarea că lucra nu șezând, cum o facem fiecare, ci ghemuită și – n-o să vă vină să credeți – urcată cu tălpile pe scaunul ergonomic. Stătea, domnule Președinte, în poziția aceea neverosimilă și mă privea ironic pe deasupra monitorului.